

Rezime Izvještaja guvernera – Januar 2017

Ažurirano: 17.03.2017. godine

U Izvještaju guvernera za januar 2017. godine dat je prikaz ključnih aktivnosti Centralne banke na realizaciji ciljeva i zadataka definisanih Politikom Centralne banke Crne Gore u 2017. godini i Smjernicama za ostvarivanje politike Centralne banke Crne Gore u 2017. godini, na mjesečnom nivou.

Aktivnosti Centralne banke sprovedene u januaru, realizovane su u skladu sa planiranim obavezama utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2017. godinu.

Prema konačnim podacima Monstata, BDP Crne Gore je u 2015. godini, ostvario rast od 3,4%, dok je u prvom, drugom i trećem kvartalu 2016. godine ostvaren rast od 1,1%, 2,7% i 2,4%, respektivno, u odnosu na isti period 2015.

Cijene su u januaru 2017. godine, u odnosu na prethodni mjesec, veće za 0,3%, dok je godišnja stopa inflacije u januaru iznosila 2,0%.

U januaru 2017. godine u odnosu na januar 2016. godine zabilježen je pad industrijske proizvodnje od 19,5%. Pad proizvodnje zabilježen je u sektoru prerađivačke industrije (-21,6%) i sektoru snabdijevanja električnom energijom, gasom i parom (-26,3%), dok je u sektoru vađenja ruda i kamena zabilježen rast od 53,3%. Broj dolazaka turista, u 2016. godini, veći je za 5,9%, u odnosu na 2015. godinu, dok je rast noćenja iznosio 1,8%. Prema podacima Monstata, u vazdušnom saobraćaju je broj prevezenih putnika u 2016. godini u odnosu na prethodnu godinu povećan za 12,9%, dok je prevoz robe povećan za 2,4%. U istom periodu povećan je broj prevezenih putnika u drumskom saobraćaju za 8%, dok je prevoz robe povećan za 10,9%. U željezničkom saobraćaju, u posmatranom periodu, prevoz putnika veći je za 3,9%, dok je prevoz robe veći za 41,2%.

U šumarstvu je u 2016. godini, proizvedeno ukupno 293.594 m³ šumskih sortimenata, što je za 22,4% manje u odnosu na prethodnu godinu. Prema preliminarnim podacima Monstata, građevinarstvo je u 2016. godini zabilježilo rast vrijednosti izvršenih građevinskih radova od 31,5% i rast efektivnih časova rada od 16,7% u odnosu na 2015. godinu.

Prosječan broj zaposlenih u decembru 2016. godine iznosio je 177.473 lica, što je za 0,5% manje u odnosu na prethodni mjesec, a za 2,9% više u odnosu na decembar 2015. godine. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u januaru 2017. godine iznosio 51.148, što predstavlja rast od 3,4% u odnosu na prethodni mjesec i rast od 24,2% u odnosu na januar 2016. godine.

Na kraju januara 2017. godine, od 81.671 pravnih lica i preduzetnika, njih 15.531 ili 19% je bilo u blokadi. U poređenju sa prethodnim mjesecom, broj blokiranih pravnih lica i preduzetnika je povećan za 0,7%, dok na godišnjem nivou bilježi rast od 3,6%. Ukupan dug po osnovu kojega je izvršeno blokiranje računa je na kraju januara 2017. godine iznosio 623,7 miliona eura, i bio je za 0,7% manji na mjesečnom nivou, dok je na godišnjem nivou veći za 12,6%.

Koncentracija duga na dan 31.01.2017. godine je bila relativno velika, jer se na 10 najvećih dužnika (0,06% ukupno evidentiranih dužnika) odnosilo 13,8% ukupnog duga po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa. Takođe, 50 najvećih dužnika (0,3% ukupno evidentiranih dužnika) učestvovalo je sa 36,8% u ukupnom dugu po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa.

Bilansna suma banaka je iznosila 3.767,8 miliona eura na kraju januara 2017. godine i bila je za 0,6% manja u odnosu na prethodni mjesec. U strukturi aktive agregatnog bilansa banaka dominantno mjesto zauzimaju krediti, koji su na kraju januara 2017. godine iznosili 2.417 miliona eura i ostvarili su neznatni rast u odnosu na prethodni mjesec, dok su u odnosu na januar prethodne godine bili viši za 1,5%.

U strukturi pasive, dominantno učešće od 75,7% zauzimaju depoziti. Depoziti u bankama su u januaru 2017. godine iznosili 2.851,5 miliona eura, i manji su u odnosu na prethodni mjesec za 0,7%, dok u odnosu na januar 2016. godine bilježe rast od 9,4%. Od ukupnog iznosa depozita položenih u bankama na depozite privrede se odnosilo 944,3 miliona eura ili 33,1%. Sektor stanovništva učestvovao sa 1.533,7 miliona eura, ili 53,8%. Ukupan kapital banaka na kraju januara 2017. godine iznosio je 493,6 miliona eura, i veći je u odnosu na prethodni mjesec za 1,1%, dok je za 5,5% viši u odnosu na isti period prethodne godine.

Kreditni banaka koji kasne sa naplatom (bez kamata i vremenskih razgraničenja) su u januaru iznosili 304,7 miliona eura i u odnosu na prethodni mjesec zabilježili su rast od 12,4%, dok u odnosu na januar 2016. godine bilježe pad od 22,7%. Nekvalitetni krediti (bez kamata i vremenskih razgraničenja) su na kraju januara 2017. godine iznosili 251,2 miliona eura i činili su 10,4% ukupnih kredita. U odnosu na prethodni mjesec, nekvalitetni krediti banaka zabilježili su rast od 0,9%, dok na godišnjem nivou bilježe pad od 17,2%.

Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na ukupno odobrene kredite na kraju januara 2017. godine je iznosila 7,40%, i bila je manja za 0,05 p.p. u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na kraj januara 2016. godine zabilježila pad od 1,07 p.p. Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na novoodobrene kredite u januaru 2017. godine je iznosila 7,25%, što predstavlja rast od 0,98 p.p. na mjesečnom nivou, odnosno pad od 0,51 p.p. u odnosu na januar 2016. godine. Prosječna ponderisana efektivna pasivna kamatna stopa je iznosila 0,92% na kraju januara 2017. godine, i niža je za 0,01 p.p. u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na kraj januara 2016. godine ostvarila pad od 0,30 p.p.

Obavezna rezerva banaka je iznosila 265,9 miliona eura na kraju januara 2017. godine, i bilježi rast od 182.307 eura ili 0,1% na mjesečnom nivou, dok je u odnosu na isti period prethodne godine veća za 23,4 miliona eura ili 9,6%. Tokom januara 2017. godine sve banke su izdvajale i održavale obaveznu rezervu u propisanom iznosu. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na računu Centralne banke u inostranstvu izdvojeno je 47,8%, na računu obavezne rezerve u zemlji izdvojeno je 38,8%, dok je u državnim zapisima izdvojeno 13,4%.

Bruto premija osiguranja je iznosila 5,2 miliona eura u januaru 2017. godine. U njenoj strukturi i dalje dominiraju premije neživotnog osiguranja (84,3%), dok se ostatak odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja (15,7%).

U januaru 2017. godine na Montenegroberzi ostvaren je promet od 2,9 miliona eura kroz 279 transakcija. Ostvareni promet bio je za 57,3% veći nego u prethodnom mjesecu. Tržišna kapitalizacija na dan 31.01.2017. godine je iznosila 2.902,9 miliona eura, i na mjesečnom nivou bilježi rast od 0,9%. Berzanski indeks MONEX, čija je vrijednost na kraju januara 2017. godine bila 11.336,99 indeksnih poena, bilježi pad od 1,5% u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je Indeks MONEXPIF iznosio 2.711,91 i zabilježio rast od 1,4% na mjesečnom nivou. Indeks MNSE10 je iznosio 934,79 indeksnih poena i bilježi rast od 0,7% u odnosu na prethodni mjesec.

Prema procjeni Ministarstva finansija, u decembru 2016. godine, fiskalni deficit Crne Gore iznosio je 82,4 miliona eura, dok je za 2016. godinu ostvaren deficit u iznosu od 129,4 miliona eura ili 3,5% BDP-a. Izvorni prihodi budžeta Crne Gore u decembru iznosili su 170 miliona eura ili 4,6% BDP-a, što je u odnosu na plan za decembar veće za 1,2%. U odnosu na ostvarenje izvornih prihoda u decembru 2015. godine, ostvaren je rast od 8,7%. Izdaci budžeta Gore u decembru iznosili su 252,4 miliona eura ili 6,8% BDP-a, što je za 74,8% više u odnosu na plan za decembar 2016. godine, a za 43,6% više u odnosu na ostvarenje izdataka u decembru 2015. godine. Prema podacima Ministarstva finansija, na kraju septembra 2016. godine, državni dug (bruto) je iznosio 2.309,2 miliona eura ili 61,9% BDP-a. Od toga, na unutrašnji dug odnosilo se 314 miliona eura ili 8,4% BDP-a, dok se na spoljni dug odnosilo 1.995,2 miliona eura ili 53,5% BDP-a.

U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore. Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti. Uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta. Raspoloživost RTGS i DNS sistema iznosila je 100% u januaru.

U januaru su sprovedene značajne aktivnosti Centralne banke vezane za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Na poziv Ministarstva finansija, ostvareno je učešće na sastanku sa predstavnikom ekspertske misije TAIEX-a za pripremu Programa ekonomskih reformi 2017-2019. Na poziv Vlade Crne Gore, uzeto je učešće na javnoj raspravi u okviru konsultativnog procesa o Nacrtu programa ekonomskih reformi za Crnu Goru za period 2017-2019. Na zahtjev Delegacije EU u Crnoj Gori, dostavljeni su podaci o nivou nekvalitetnih kredita u crnogorskom bankarskom sektoru. Ministarstvu finansija su dostavljeni komentari na Nacrt zapisnika sa sastanka Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku, održanog 22. novembra 2016. godine.

Javnost je u skladu sa najvišim standardima transparentnosti pravovremeno informisana o aktivnostima, ciljevima i rezultatima rada CBCG, izdavanjem saopštenja i publikacija, putem veb prezentacija i nastupima u medijima. Centralna banka je nastavila da na svojoj internet stranici objavljuje podatke o pravnim licima i preduzetnicima čiji su računi blokirani u iznosu većem od 10.000 eura u neprekidnom trajanju dužem od 30 dana, u skladu sa usvojenim Zakonom o dopuni Zakona o platnom prometu.